

között nehezen képzelhető el, hogy a liberális párt belátható időn belül az oly nagyon óhajtott hatalmat megkapja. Ezt párt hatalomra törekvő tagjai jól tudják és ezért fogják az első kínálkozó alkalommal Ducát az elnöki székéből kiszorítani.

Nem csoda tehát, ha a politikai életben egyre gyakrabban hallani azt a megjegyzést, hogy a liberális pártban elnöki válság van. Es hiába volt minden lojális nyilatkozat, hiába hangzottak el a trüfökről Duca és Tatarescu királyhü nyilatkozatai, ennek a nagy történelmi pártnak mégis a június 8-iki események törték meg a gerincét. A gerinctörésre mi sem jellemzőbb, mint az, hogy a párt keretein belül még mindig a kiebrudalt Argetoianu láthatatlan kezei mozgatják a figurákat.

Egy mód van arra, hogy a párt rehabilitálja magát: Argetoianu kell legyen a párt spiritus rectora.

A választásoknál nagy előnnyel előretört új liberális párt. Georghe Bratianu pártja a Bratianu név nimbuszából és a kormányra jutás reményéből táplálkozik. De ez a remény sokban függ a régi liberálisok vezetőségi kérdéséről. Nem lehetetlen az sem, hogy a fiatal Bratianu idők előtt teszi magát lehetetlenné pártjával, azzal, hogy edesapja metódusaival igyekszik célt elérni. A pártak különben a jelenlegi politikai konstellációban kilátástalan a helyzete. Sem politikai céljai, sem eszközei nem jelennek olyan programot, mely a többi pártokkal szemben előnyösebb helyzetbe juttathatná az új liberálisokat, ahhoz pedig, hogy újabb választótömegeket szerezzen magának, sem morális, sem anyagi eszközei nincsenek.

A két liberális frakció fuziója pedig csak a két jelenlegi és egymást halálisan gyűlölő vezér kiküszöbölése által volna elérhető. Argetoianu itt sem lehet kihagyni a kombinációból.

A nemzeti parasztpártban a helyzet éppen ilyen zavaros. Az elnökkérdés olyan kérdéssel dagadt, mely a párt presztízst jelentékenyen megcsorbította. Maniu titokzatos badacsonyi visszavonulását ugyanis politikai körökben egészen fantasztikus dolgokkal hozzák kombinációba.

Hogy Titulescu vállalja-e vagy sem a párt elnökségét, az egyelőre titok. Inkább nem, mint igen. Tulságosan nagy áldozat volna Titulescutól a Népszövetség elnöki nimbuszát a nemzeti parasztpárt elnökségével felcserélni. De még ebben a kérdésben is nézeteltérések mutatkoznak a pártban, olyanformán, hogy ez a probléma nagyon sokáig maradhat megoldatlan.

A kormány átvételéről itt sem lehet szó. Hiszen pár nappal ezelőtt a tanítók fizetése kérdésében kirobbant botrány alkalmával éppen Mihalache volt az, aki a kormányt igen kétségbeesztő helyzetből segítette ki.

A rég letűnt kormányzópárttól, a néppárttól így nyilatkozott egy nemzeti parasztpárti politikus.

„Régi emlékek, amelyek vissza-visszatérnek“.

Mert valóban el lehet mondani Averescu marsallról, hogy szolgálaton kívüli állományba került. Goga reaktíválni szeretné magát, ő ugyan azt mondja, hogy az irodalomban, de ténylegesen minden törekvése odaírányul, hogy a reaktíválás a politikában és elsősorban Erdélyben sikerüljön. Trancu Jasi a párt mindenese lett és neki igazán mindegy, hogy Averescu Goga szekerét fogja tolni. Goga egyébként kombinál és tárgyal. A kombinációból nem hiányzik sem George Bratianu, sem Lupu. Itt-ott Jorga, sőt Argetoianu. Igyekszik Erdélyben is szakadásokat előidézni a nemzeti parasztpártban.

Suma-sumarum a néppárt hatalmi aspirációi egyelőre kilátástalanok.

A Vlad Tepes Liga világnézeti álláspontját a konzervatív párt újjaalakításával szeretné kifejeli is kihangsúlyozni. Grigore Filipescu atyai örökségét szeretné gyümölcsöztetni. A progresszív Manu, a tepisták háziszidaja, egyébként újságíró, eddig még nem végezte el a párt programján az utolsó simításokat. De lehet, hogy idővel ez is meg lesz és akkor talán a konzervatív párt már abban a helyzetben lesz, hogy maga vegye át a hatalmat. Es mit lehessen tudni: hátha a kis Manu programja alapján működő konzervatív párt éppen olyan jól kormányozná az állam keservesen döcögő szekerét, mint Jorga, George Bratianu, avagy a többiek?

Hátszegi Ernő

Budapesten nagy vihart kavart fel Clopotel volt nemzeti parasztpárti képviselő bukaresti nyilatkozata

Volt-e részük a magyar szocialistáknak Erdély Romániához való csatolásában?

Clopotel megmagyarázza félreértett szavait és leszögezi, hogy nem a magyar szocialisták, hanem a magyarországi román szocialisták segítették előkészíteni a gyulafehérvári nagygyűlést

Cluj-Kolozsvár, december 16. A magyarországi politikai közvéleményt az ideérkező pesti lapok tanúsága szerint — most igen élénken foglalkoztatja Clopotel volt nemzeti parasztpárti képviselő nyilatkozata. E lapok szerint Clopotel, aki otthagyta a nemzeti parasztpártot s jelenleg a romániai szociáldemokrata párt tagja, intervjút adott egy bukaresti magyar újságíróknak s ebben az intervjújában állítólag azt szögezte le, hogy 1918-ban a budapesti szociáldemokrata pártvezetőség utasításai, illetve hozzájárulása alapján jött létre a gyulafehérvári kongresszus, amely kimondta Erdély elszakadását Magyarországtól és csatlakozását Romániához.

E sorok írója, aki történetesen jól ismeri az 1918-i eseményeket, megkérdezte Clopotelt, hogy csakugyan szószereplőként így adta-e nyilatkozatát a bukaresti újságíróknak?

Clopotel a legkategorikusabban megcáfolta ezt a felvetést.

— Szó sincs róla — mondotta. — Az újságíró ugylátszik rosszul értette a szavaimat. Ez érthető, mert bár elég folyamatosan beszéltek magyarul, mégis bizonyos politikai kitételek megjelölésénél nem mindig találok meg a helyes jelzőt. Nem azt mondtam, hogy a magyarországi szociáldemokrata párt adott utasítást az illetékes tagjainak, hogy részt vegyenek a gyulafehérvári kongresszuson, hanem azt állítottam, és ez az igazság, hogy a magyarországi szociáldemokrata párt keretéhez tartozó akkori román szekció tagjai jöttek el Gyulafehérvárra és vettek részt a kongresszuson.

Annakidején Budapesten egy Adevárul című román hetilap jelent meg. Ebben a lapban fejtettek ki propagandát 1918-ban a román nemzetiségű szociáldemokraták is Erdély hovátartozandósága kérdésében. Ennek a lapnak munkatársai, továbbá a lap nyomdai alkalmazottai azok, akik aztán a gyulafehérvári gyűlés körül igen erősen tevékenykedtek. Le kell szögeznem, hogy a magyar szociáldemokrata párt vezetősége az aradi előértekezletre küldött delegátusa útján — úgy tudom, hogy ez Bokányi volt — autonómiát, illetve kantonális rendszer bevezetését ajánlotta Erdélynek. De egyetlen szóval sem járult hozzá olyan megoldáshoz, hogy Erdély Romániához csatlakozzék.

Tudomásom szerint a gyulafehérvári gyűlésre külön vonatokkal vitték a román tömegeket, — szóltam itt újra közbe. Mi az ön véleménye, a gyűlés megtartását, illetve a különvonatok igénybevételét az akkori magyar kormány engedélyezte-e, vagy a hozzájárulásával történtek az akkori dolgok?

— A tömeghangulat ebben az időben már olyan elementáris erővel hatott — mondotta Clopotel, hogy semmiképpen sem lehetett volna a gyűlést megakadályozni. Éppen ezért, nézetem szerint, a magyar kormány hallgatólagosan nézte csak el azt, hogy különvonatok vigyék a tömegeket Gyulafehérvárra. Talán a tömegszenvédely ki-robbanásától tartott és mindenáron el akarta a vérontást kerülni.

Milyen szerepük volt a román nemzetiségű szociáldemokratapárti embereknek az ismert határozatok nyélbe ütése körül? — tettem fel a kérdést.

— Kizárólag a szocialista internacionale programjára hivatkoztak, amikor a nemzeti kisebbségek önrendelke-

zését követelték. Amint tudja, a szocialista internacionale programjának egyik sarkalatos pontja az, hogy ahol nagyobb tömegekben élnek az egy nemzetiségűek, a teljes autonómia és önrendelkezési jog adassék meg nekik. Jumanca gyulafehérvári nagy beszédében erre a pontra hivatkozott és később is mindig hangsúlyozta, hogy nyugodt lélekkel áll az internacionale ítélőszéke elé.

Még egy utolsó kérdést intéztem Clopotelhez:

— A polgári elemek s különösen a vezetők hogyan fogadták a szociáldemokraták állásfoglalását Gyulafehérváron?

— Az igazság kedvéért le kell szögeznem, hogy igen sokan és a vezetők közül is többen meglehetősen animoz-

tással viselkedtek a szocialistákkal szemben. De Goldis, Vajda és Maniu becsületesen kitartottak a demokratikus követelések mellett. Es éppen ezért szívesen fogtak kezét a szociáldemokrata megbízottakkal. A reakciósabb mentalitású elemek hallani sem akartak arról, hogy a nemzeti kisebbségeknek teljes politikai egyenjogúságot adjanak, sőt megtorlásról beszéltek. Es bizony mondhatom, hogy a szociáldemokrata küldötteknek, mint Vajdáknak óriási erőfeszítéseket kellett kifejteni, hogy ez a megtorlás ne következzék be. Később igaz, Vajdáék és Maniuék is szögre akasztották a gyulafehérvári pontokat, ez azonban más más lapra tartozik. A nagygyűlések korektül és demokratikus szellemben viselkedtek mindvégig.

Felső-Ausztria és Karintia Heimwehr-vezérei Pfrimer ellen

Grác, december 16. A Heimwehpuccs tegnapi tárgyalásán folytatták a vádlottak kihallgatását. Harter János szolgálaton kívüli százados azzal védekezett, hogy őt gróf Lamberg, Pfrimer hadsegéde vette rá, hogy a Heimwehr országos parancsnokához koholt jelentést küldjön, amelyben az volt, hogy kerületében zavargások törtek ki Seitner Ferenc vádlott kijelentette, hogy előzetesen nem volt semmi tudomása az eseményekről. Az a parancs, hogy Bécs ellen kell vonulni, szerinte

csak jelszó volt, amelyet senki sem vette komolyan. Harant vádlott kijelentette, hogy a Heimwehr-akciót törvényesen tartotta. Reidlecher nyugalmazott ezredes az utolsó vádlott, hangsúlyozta, hogy nem akartak erőszakot alkalmazni.

A délutáni tárgyaláson tanuval másokat olvastak fel, amelyekből kiderült, hogy a felsőausztriai és karintiai Heimwehr-vezérek nem értettek egyet Pfrimer akciójával. A tárgyalást folytatják.

Anglia háborús adósságai a font elértéktelenedése folytán másfélszeresükre növekedtek

London, december 16. Angol politikai és gazdasági körökben egyre erősödik a mozgalom aziránt, hogy sürgősen konferenciára kell egybehívni minden államban a kormányfőriakat, bankárokat és gazdasági szakértőket, hogy ezáltal a világ hiteléletének teljes összeomlása megakadályozható legyen és a világkereskedelmet megmentsék a teljes csődtől.

Ezzel a mozgalommal egyidejűleg a lapok rámutatnak arra, hogy az amerikai parlament hangulata az európai adóssálmokra nézve kedvezőtlen s kevés remény van arra, hogy a háborús adósságok bizottságát ismét felállítsák. Mindamellett kétségtelen, annak nagy fontossága, hogy hivatalos

amerikai részről hangzott el az els nyilatkozat a háborús adósságok revidzió alá vételének szükségességéről. A sajtóorgnumok csaknem egyhangúan mutatnak rá arra, hogy a háborús adósságok rendezése már nemcsak a nemzetiség speciális problémája több hanem Angliá is, melynek háborús adósságai a font elértéktelenedése folytán másfélszeresre növekedtek.

A londoni pénzüvilágra és kormánykörökre egyébként megnyugtató hatással volt az, hogy amerikai hivatalos körökben, annak ellenére, hogy a közvéleményben ezzel ellentétes hangok felmerültek, az európai adóssálmok tegnapi fizetésmulasztását nem tekintésedelemnek.

Egy szerencsés számú Református Kórházorsjegyre a legkedvesebb karácsonyi és újévi ajándék! 100 lejért kapható tözsdékben, útlevelekben és bizományosoknál. Központi sorsjegyroda Cluj, Str. Bratianu No. 51.

Huzás december hó 22-en!!
Készenléti lejes főnyereményvel!

Uto'só huzás 1932 évi január 20. Főnyeremény 1.000.000 lej!!
Nyereményeket az erdélyi református egyházkerület pénztára azonnal és készpénzben fizeti ki. Vegyen, amig kapható, Református-Kórházorsjegyet.

Marha-

Milyen tulajdonságok delkeznie valamely társaságban? Különböző korok és módok válogatták ki a Legáltalánosabban azonos nyulak alkalmasságát amelyek a munkát szorgalmasan végzik. Ilyenekből minél több volt a tekintély és a tekintély volt a rabszolgák, és ékszerék.

A marha volt az el mert értékmérő. A pecunia is a marha származtatja eredetét. pásztornepeknl volt a — és abban a korban pásztornepe volt. Akir az bőségben élt, ass lehetett magának aki a földözhatott az isteneknek ennek a pénznek az a hogy magától szaporod volt szállítható. Könnyen érthető, n legtöbb ókori népnél a vényben. Homérosz értékek marhában Diomedes vasfegyver Glaukus aranyfegyver Egy műértő rabszolg becsülhető s az eladó rint becsülték, hogy juknak hány ökor vált A keltaknál egy rabsz volt egyenértékű, míg egy ökor annyit ért, m

A marha mellett javak is felvettek az így például Hudson-Ba a nyestprém az általa lévő csereeszköz, vagy mellett a menyét és szerepet tölt be. Min forgalmi eszköz, a pré a cserét, de annak t ugyanazt a szerepet, mek között bizonyos a van megállapítva. Egy 3 menyéprémrel, 1 fe 2 nyestprémrel egyenlő körülbelül az a tölti be.

Sok helyen árupén bizonyos élelmiszerek, szabb ideig elállottak, só, koldió, azután ruh bórók, továbbá primitív gyöngyök, kagylók, volt ilyen irányban mint amilyenek a fejs és a tü.

Amilyen mértékbe komplikálódott a forgalmi jóság igyekezett gazd mértékben derültek ki árupénznek a fogyasztó marha, bár szaporodo fentartási költségbe ker rövidebb ideig volt a kában, elfecsereilt k mert a szaporulat már Ezenkívül nem lehetett telenségig és ki volt betegségeknek. Egy m elpusztíthatta az egész ezektől eltekintve, a m

Rendki

nézze

A PÉNZ TRAGÉDIÁJA

IRTÁK: DR. LIGETI SÁNDOR ÉS DR. MARTON ERNŐ

(3)

Marha-valuta, szőrme-valuta és más árupénzek

Milyen tulajdonságokkal kellett rendelkeznie valamely tárgynak, hogy általános csereeszközzé, vagyis árupénzzé válhassék?

Különböző korok és vidékek különböző módon válogatták ki a maguk árupénzét. Általánosabban azok a javak bizonyos alkalmasságnak erre a funkcióra, amelyek a hatalmat szimbolizálták, amelyekből minél több volt, annál nagyobb volt a tekintély és a hatalom. Ilyenek voltak a rabszolgák, marhák, fegyverek és ékszerek.

Marha-valuta

A marha volt az első általános elismert értékű. A pénz latin neve, a pecunia is a marha — pecus — szóból származtatja eredetét. A marha főként pásztornépeknél volt a legnagyobb kincs — és abban a korban a legtöbb nép pásztornép volt. Akinek marhája volt, az bőségesen élt, asszonyt rabszolgát vehetett magának, aki dolgozott helyette, ajándozhatott az isteneknek és meg volt vele a pénznek az a nagy előnye is, hogy magától szaporodott és saját lábán volt szállítható.

Könnyen érthető, hogy miért volt a legtöbb ókori népnél a marha-valuta érvényben. Homérosz költeményeiben az értékek marhában vannak kifejezve, Diomedes vasfegyverzetét 9 ökröt ért, Glaukus aranyfegyverzetét 100 ökröt. Egy műértő rabszolganó 4 ökörre volt becsülhető s az eladó lányokat is aszerint becsülték, hogy házaságukkor apjuknak hány ökör váltásdíjat juttattak. A keltáknál egy rabszolganó 3 tehénre volt egyenértékű, míg a régi rómaiaknál egy ökör annyit ért, mint 10 juh.

Szőrme-valuta

A marha mellett természetesen más javak is felvettek az árupénz szerepét. Így például Hudson-Bay-ben még ma is a nyestprém az általános forgalomban lévő csereeszköz, vagyis árupénz, amely mellett a menyét és rókabőr is hasonló szerepet tölt be. Minthogy itt egyfajta forgalmi eszköz, a prém közvetíti ugyan a cserét, de annak több neme játsza ugyanezt a szerepet, a különböző prémek között bizonyos állandó értékarány van megállapítva. Egy nyestbőr például 3 menyétrémmel, 1 fehér rókabőr pedig 2 nyestrémmel egyenlő. A menyétrém tehát körülbelül az aprópénz szerepét tölti be.

Sok helyen árupénzként szolgáltak bizonyos élelmiszerek, amelyek hosszabb ideig elállottak, mint a datolya, a kóladió, azután ruhák, gyapjúkelmék, bőrök, továbbá primitív ékszerek, mint szíjgyöngyök, kagylók. Jelentős szerepük volt ilyen irányban a szerszámoknak, mint amilyenek a fejsze, a kés, a kard és a tü.

Amilyen mértékben emelkedett és komplikálódott a forgalom és minél több jószág igyekezett gazdát cserélni, olyan mértékben derültek ki a marhának, mint árupénznek a fogyatékosságai. Így a marha, bár szaporodott, de birtoklása fenntartási költségbe került, ezért ha csak rövid ideig volt a tulajdonos birtokában, elfecsérelt költséget okozott, mert a szaporulat már nem volt az övé. Ezenkívül nem lehetett halmozni a végtelenségig és ki volt téve különböző betegségeknek. Egy marhavész könnyen elpusztíthatta az egész vagyont. Mindenképp eltekintve, a marha nem rendel-

kezett a jó csereeszköz legfontosabb feltételével, nem volt osztható. A marha, mihelyt darabokra osztják, már romlandó hussá válik, amely nem jó csereeszköz többé.

A jó csereeszköz kellekai

A gazdasági élet szükségletei újabb és újabb kísérletekre szorították az ókor embereit, hogy megtalálják azt a csereeszközt, amely a legjobban megfelel a növekvő igényeknek. Ezért találjuk a marha-valutával egyidejűleg és azután az árupénzek olyan sokféle változatát. A gyakorlat rávezetett arra, hogy annál jobb valamely csereeszköz, minél nagyobb mértékben rendelkezik a következő tulajdonságokkal:

1. **Halmazhatóság.** (Minél több, annál nagyobb a vagyon.)
2. **Tartósság.** (Ne legyen romlandó, a használat folytán, ne csökkenjen az állaga és ne pusztuljon el. Külső behatások, mint levegő, tűz, víz ne változtassák meg sem formáját, sem összetételét.)
3. **Értékállóság.** (Bizonyos korszakokban értékük állandóságot mutasson.)
4. **Oszthatóság.** (A legkisebb rész értéke arányban álljon a legnagyobbval. Ezek a kémiaiilag homogén anyagok, amelyek tetszés szerint oszthatók és összeállíthatók.)
5. **Felismerhetőség.** (A csereeszközül használt fém legyen könnyen felismerhető, mert ellenkező esetben a minőségét csak igen körülményesen lehet megvizsgálni.)
6. **Szállíthatóság.** (Az anyag ne legyen helyhez kötve.)
7. **Tömörtség.** (Kis térfogat nagy értéket képviseljen.)
8. **Relatív ritkaság.** (Csak nehezen és meghatározott emberi munka útján legyen hozzáférhető.)

Az emberiség lassan-lassan rájött arra, hogy a nemes fémek azok, amelyek a leginkább egyesítik magukban az ideális csereeszköz szerepére alkalmas tulajdonságokat. A csereeszközül szolgáló javak között már korán voltak találhatóak fémek, különösen nemes fémek, arany és ezüst, mellettük a réz, bronz, vas és sokszor a cin is. Az embernek veleszületett hajlama, hogy szépítse, cicomázza magát és erre már igen korán alkalmas eszközt talált a nemes fémekben. A legprimitív ember is szereti az ékszereket. A nem nemes fémekből pedig fegyvereket és házi eszközöket készítettek és így az ezen anyagok utáni általános vágyódás könnyen érthetővé teszi, miért jutottak a fémek olyan kiemelkedő szerephez a csereforgalomban. Aranyat és ezüstöt mint csereeszközt már az assziroknál, babyloniaknál, zsidóknál és egyiptomiaknál is találunk.

Görögországban Plutarchos szerint a vas volt a legkorábbi általános csereeszköz és a konzervatív Spártában a vas-pénz még a későbbi időkig is fenntartotta magát. Itáliában legelőször a réz szolgált pénzü. Cincpénzt a malájok használták, mert az ő földjük igen gazdag volt ebben a fémekben. A kultúra terjedésével azonban a nemes fémek jutot-

tak főszerephez és majdnem kizáróan magukhoz ragadták a pénz misszióját.

A nemes fémek a pénzzévalás útján

A nemes fémeknek is hosszú utat kellett megtenniük, amíg csereeszközül árupénzzé, majd mai értelemben vett pénzzé fejlődtek. A nemes fémeknek pénzü való használata ugyanis, minden természetes előnye mellett erős akadályokba ütközött. Az ezüst és az arany értékénél igen fontos volt minden egyes csere alkalmával megállapítani súlyát és finomságát és azt, hogy van-e hozzákeverve és milyen arányban más kevésbé értékes fém.

Ameddig egy törzs legtöbb tagja vadász volt például, a fegyverek és eszközök értékét valamennyi szakszerűen állapította meg. Vagy ameddig egy törzs legtöbb tagja pásztor volt, egy marhát, vagy egy kecskét egyetlen rápillantással kitűnően tudtak értékelni. Am egyetlen nép sem jutott ilyen általános értékelő képességekhez a nemes fémeket illetően. Az arany pontos súlymérést és szak-

VIGYÁZZON!
KOPASZ LESZ,
HA HAJÁT NEM
EGGER PETROL
HAJSZESSZEL MOSSA, MERT
HAJHULLÁS és HAJKORPA
ellen ez a legbiztosabb szer.
MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS
DROGÉRIÁBAN KAPHATÓ.

szerű vegyelemzést kívánt, annál inkább, mert a réz hozzákeverésével külső tulajdonságai alig változtak. A cserélőnek tehát esetről esetre meg kellett mérnie és vizsgálnia a becserélendő arany, vagy ezüst súlyát és finomságát, ami igen körülményes és fáradságos munka volt. Ez indította az embereket arra, hogy a csereértékül szolgáló nemes fémeket meghatározott formákban, mint karikák és rudak alakjában, meghatározott súlyban és meghatározott finomságban hozzák forgalomba. Így Babyoniában, ahol először használták kizárólagos pénzanyagnak, a nemes fémeket meghatározott súlyegységgel mérték. Ez az egység a talent volt, amely 60 minára és egy mina 60 sékelre oszlott. Ez a rendszer később bizonyos módosításokkal egész Előázsiában, Egyiptomban és Görögországban is elterjedt. Az arany és az ezüst hosszú ideig 1:13¹/₂ értékarányban állottak egymáshoz. Ettől azonban időnként és helyenként kisebb-nagyobb eltérések voltak. Így tudjuk, hogy Babyoniában egyidőben egy arany mina csak 10 ezüst minát ért.

(Folytatjuk)

Miklós herceg lemond a házasságáról és megtartja rangját

A király intervenciójára Miklós herceg nem fellebbezi meg házasságának megsemmisítését és visszavonta előjogaitól való lemondását

Bucuresti-Bukarest, december 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Illetékes helyeken megfelelő lépések történtek, hogy Miklós herceget ismert elhatározásának megváltoztatására rábírák. Eleinte a herceg nem volt hajlandó álláspontjából elhatározásából engedni, végül azonban sikerült ezt a kérdést teljesen simán elintézni. A herceg vasárnap jelent meg először a király előtt és tegnap újból találkozott az uralkodóval és ez alkalommal végleg tisztázódott a kérdés. A látogatás után a király személyesen

kisérté ki öccsét.

Miklós herceg nem fellebbez a házasságának megsemmisítését kimondó bírói döntés ellen és visszavonja előjogaitól történt lemondását is. A herceg külföldi utazásának híre már előzetesen megcáfolták, ezzel szemben Miklós a mai nappal újból megkezdte katonai szolgálatát, amelytől néhány hétig szabadságolva volt. Ugyancsak a mai napon a herceg visszaköltözik a Cotroceni-i királyi palotába is.

A jasi nyugdíjasok megrohmozták a pénzügyigazgatóság épületét, mert nem kapták meg nyugdíjaikat

Bucuresti-Bukarest, december 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium a jasi kormánypárti képviselőnek egy táviratát vette kézhez, amelyben a képviselő bejelenti, hogy a jasi nyugdíjasok tegnap, amikor az elmaradt nyugdíjakat kellett volna kifizetni, megrohmozták a pénzügyigazgatóság épületét. A nyugdíjasok között a pénzügyigazgató, sőt maga Tutoveanu képviselő is igyekezett nyugodalmat teremteni, de a nyugdíjasok nem nyugodtak és végül is erős rendőri és csendőri kirendeltségnek kellett közbelépnie a roham megakadályozására.

A pénzügyigazgatóság előtt megrá-

zó események játszódtak le. Öregaszonyok és rokkant férfiak sirva könyörögtek minden rendőrnök, hogy engedjék be őket az épületbe, hátha akkor mégis megkaphatják nyugdíjaikat. Végül a karhatalom szétszórta az egyre jobban követelőző nyugdíjasokat, kik csak órák mulva hagyták el a pénzügyigazgatóság épületét. A jasi nyugdíjasok kifizetésére 36 millióra volna szükség és ehhez hozzájárul még a hadi rokkantak és hadiözvegyek nyugdíja, ami a hátralékokkal együtt már 6 millió lejre rug. Tutoveanu képviselő táviratában azonnali intézkedéseket kért, hogy a tragikus jelenetek ne forduljanak többé elő.

Rendkívüli idők!!

Rendkívüli árak!!

Gyapjuszövetek már 120 leitől

nézze meg a **SZÁSZ ODON** cég Cluj, Str. Universităţii 3. Telefon 778.

Karácsonvi és ujévi maradék vásárat

22-en!!

KÖZGAZDASÁG

Nem koncesszionálják az állami szeszmonopóliumot

A szeszgyártást továbbra is a magánkézben lévő szeszgyárak fogják végezni

Bucuresti-Bukarest, december 16. Zamfir Bratescu pénzügyi alminiszter nyilatkozott a sajtónak a szeszmonopóliumról. Kijelentette, hogy azok a hírek, amelyek szerint a szeszmonopóliumot koncesszionálnák, nem felelnek meg a valóságnak. Egyébként a pénzügyi kormány termelési és eladási monopóliumot akart létesíteni, azonban a mai nehéz pénzügyi helyzetben az államnak nem áll módjában az ehhez szükséges óriási beruházási költségeket előteremtene. A szeszgyártást továbbra is magánkézben lévő gyárak fogják eszközölni, természetesen szigorú ellenőrzés mellett.

A gazdasági krízis és a konvertáció kérdése

írta: dr. Kertész Samu (Szilágycseh)

Azt hiszem, felesleges rámutatnom arra, hogy egész Európa és így Románia is rettenetes gazdasági krízisben szenved. Ennek a krízisnek gyógyítására nyújtotta be a kormány a mezőgazdasági adósságok konvertálásáról szóló javaslatát. Mielőtt e javaslattal foglalkoznánk, rá akarok mutatni, hogy ez a javaslat egyáltalában nem segít a gazdasági válságon, hogy egyéb módok is vannak a krízis okozta sebek gyógyítására, hogy maga a javaslat milyen nagy hibákban szenved és milyenek kellene lennie, hogy tényleg gyógyító hatást érjen el.

1. Az általános és az egész világon dúló krízis nálunk is érezteti hatását, bár egy szempontból nálunk nem oly nagy mértékű, mint másutt, aminek oka az, hogy pénzünknek belső vásárlóereje a külföldi értékéhez képest óriási (hiszen nálunk 10-20 lej oly nagy összeg, hogy abból egy szegény család napi ételme kitelik, holott ez a 20 lej alig tesz ki 60 aranyfillért), másrészt azonban a krízist növeli a nagyfokú pénzhány.

A háború előtti Romániának, amely a jelenlegi Romániának mintegy harmadrészt tette, kibocsátott pénzállománya, ha jól tudom, kitért 800 millió aranylejt, ami — ha a pénznek akkori vásárlóerejét a mostanihoz viszonyítva — legalább 30-35 milliárd papírléjnek felel meg. És látjuk, hogy Nagy-Romániának forgalomban lévő pénzállománya ahelyett, hogy kitenne a békebelinek háromszorosát, összesen kitéz 20-24 milliárdot, aminek egy nagy része is el van rejtve és így forgalomban alig 20 milliárd van.

Ha békebeli arányban lenne a pénzforgalmunk, azt hiszem, hogy mi alig éreznénk a krízist, hiszen Európa egyik legkisebb pénzegysége a lej és ennek dacára ennek óriási a vásárlóereje.

Románia nagyon gazdag, jóformán mindenünk van; csak pénzünk nincs.

Tehát a krízis okozta sebek egyedüli gyógyszere: a pénzhány megszüntetése.

Hogy lehet ezen segíteni? Egészen egyszerűen: a hiányzó pénz pótlásával.

A kérdés egyszerű, de a megoldás nagyon nehéz.

Hiszen hogy kapjunk egy akkora kölcsönt, amelynek alapján ki lehessen bocsátani mintegy 40-50 milliárdnyi lejt?

A kölcsön összege elég, ha 100 millió dollár lenne, mert 100 millió dollár fedezet mellett — nemzetközi szabály lévén, hogy az aranyfedezetnek 30-35 százalékának kell lennie — ennek háromszorosa bocsátható ki lejben, ami mintegy 50 milliárdnak felel meg.

Eddig a kérdés nagyon egyszerű, már most csak az a kérdés, hogy hol lehetne ezt a kölcsönt megkapni.

Politikai és pénzügyi viszonyokat véve figyelembe, Franciaország az egyedüli, amely az összeget esetleg megadná.

De az bizonyos, hogy ehhez feltételeket szabnak és pedig:

- 1. Nemzeti kormány kérje és garantálja a kölcsönt, egy olyan nemzeti kormányban hely kell a kisebbségeknek is.
- 2. Az új parlament, melynek kormánya kéri a kölcsönt, új és tökéletes választói

törvény alapján megejtett új választás eredménye lenne.

Tehát általános, titkos választás, lajstrom rendszer, prémium nélkül, a választási petíciók elbírálására a közigazgatási bíróság lenne illetékes, nem a parlament, a választási delictumok szigorú megbüntetése, stb.

Mindezekhez kevés remény van, idő sincs ezek megvalósításához s kérdés, hogy lenne-e ezek megvalósítása dacára is kölcsön.

Jön tehát a második mód:

2. A lej mintegy 3.3 aranybaniban stabilizálták.

Ennek alapján az aranyfedezet figyelembevételével lett kibocsátva 20-24 milliárd lej.

Mert csak ennyi aranyfedezetünk van.

Tehát ha új kölcsönrel nem bírjuk az aranyfedezetet emelni, igyekeznünk kell, hogy ezen fedezet mellett megfelelő lejt lehessen kibocsátani. Szükség van még cca 40-50 milliárd lejre, tehát nincs más mód, mint Franciaországot rávenni, hogy egyezzen bele a lej revalorizációjába, vagyis egy új stabilizációba, mely szerint a lej 3.3 fillér helyett 1.1 aranyfillérben stabilizáltatik és így a jelenlegi aranyfedezet mellett kibocsátható lesz még 40-50 milliárd papírlaj.

Igaz hogy ebben a kérdésben eddig hajlíthatatlannak mutatkozott Franciaország és éppen ennek megakadályozása céljából tartja itt Auboin urat.

Igaz az is, hogy ez a revalorizáció csak látszólagos gyógyulást jelent, hiszen amit nyerünk a révén, elveszítjük a vámnál.

Kétségtelen dolog ugyanis, hogy az adósság könnyebben fogják fizetni, mert hiszen az adósságuk harmadára szállott le, az értékek fedezetet pedig értékük háromszorosára fognak emelkedni (bár ez csak látszólagos emelkedés, csak papíremelkedés), viszont azonban a tőkék elvesztették értékük 2/3-át.

Statisztikai adatok szerint Romániában 70 milliárd betét van, ami megfelel mintegy 2 és félmilliárdnyi svájci franknak.

Tehát revalorizáció esetén ez a megtakarított tőke veszített legalább egy és félmilliárd svájci frankot az értékéből.

Visszont a mezőgazdasági és más adósságok nem tesznek ki 70 milliárdot, bár ezek összege közel lehet a 70 milliárdhoz.

A fenti veszteséget tehát megnyerték az adóssok.

A nyereség tehát csak látszólagos, nyereség nincs. De lesz óriási megkönnyebülés, az adóssok fizetni fognak, pénz lesz bőven, tehát a kereskedelem, az ipar, a mezőgazdaság fellendül és így tehát nem lesz szükség sem moratóriumra, se konvertálásokra.

A kormánynak tehát kötelessége, ha az első pontban írt kölcsönt nem tudja megszerezni, hogy megcsinálja a második pontban írt eljárást.

Mint hogy ezt sem tudja megcsinálni, nem marad más hátra, mint a konvertálás. (Pefejezése a holnapi számban.)

A hugysav a csuzos embert idő előtt öreggészteti.

Ha kivezetjük a nyugsavat, megmenekülünk a veled járó veszélytől.

A csuzos, köszvényes, az ülő foglalkozású, a fizikai vagy szellemi munkával túleröltetett emberek, valamint a 40 éven felüliek általában nehezen tudnak védekezni a szervezetükben felgyülemelő hugysav tultengése ellen.

A hugysavnak a vérben és a szervezet sejtjeiben való felgyülemése elkerülhetetlenül idő előtti megöregedéshez és csuzos, köszvényes bántalmakhoz vezet. Csuz, köszvény, ideg-, ischias, vesekő és más vesebaj, az artériákból eredő bántalmak, érelmeszesedés, pangás, mellszűkülés, mind elkerülhető, ha.

URODONAL segítségével tudományos uton kiválasztjuk a hugysavat.

URODONAL

visszaadja a csuzos beteg ifjuságát, mert kioldja a hugysavat

ROGUERIA STANDARD, Bucuresti, Strada Zorilor 2.

EGYESÜLETI ÉLET

A kolozsvári WIZO műsoros estéje.

Szombat este igen nívós műsoros estét rendezett a Salom Klub termeiben a kolozsvári WIZO. A rendkívül élvezetes és magas színvonalú műsort Sipos István rögtönzött konferanسیje vezette be. Adler Ernő, a kitűnő csellóista heber melódiákkal szórakoztatta a közönséget, majd Fischer Ica és Hans Klári nagyon bájos groteszk táncot mutattak be, valóságos művészi rutinnal. A műsor legkiemelkedőbb eseménye kétségtelenül Mendel Ilus, a nagytehetségű énekesnő fellépése volt, aki gyönyörű hangjának melegségével és kiforrott művészetével mély hatást gyakorolt publikumára. Ezután Léb Mukli modern kupléval aratott frenetikus sikert. A jól sikerült műsort a hajnali órákba nyúló tánc követte.

A Diáksegélyző kolozsvári vezetősége felkéri a bái rendezőség összes tagjait, valamint a buffetadományok gyűjtőmunkájában résztvevő hölgyeket és urakat, hogy szíveskedjenek beszámolás és további teendők megbeszélése céljából ma, csütörtökön este, pontosan 7 órára a Diáksegélyző Szentlélek ucca 6. szám alatti irodájába feltétlenül elféradni.

Chanuka-est Bánffyhadon. A bánffyhadon cionista helyi csoport a zsidó Nőgyűléssel és a cionista ifjúsággal karöltve jól sikerült chanuka-estét rendezett és hó 12-én, szombaton este az iskola tornacsarnokában. A szereplők közül kiemelkedtek Czimont Oszkár és Klein Marcell, kik igazi művészi tehetséget árultak el Salom Alexchem: „Orvos” című vígjátékában. Az est fénypontja a két Kohn Kató balettánc volt, melyet Kohn Mancsi, a kolozsvári Román Opera volt tagja tanított be. Megemlítést érdemelnek még Róth Fánika, Jakab Helénke, Berkovits Pirocska és a kis Simon öccsike,

ki nagy hozzáértéssel szavalta el Kohn Jichak: „Alom-valóság” című versét. Nagy tetszést váltottak ki a Kohn Jichak által összeállított aktuális rádió-bemondások is.

Ma este elmarad a cionista szeminarium. Silberbusch professzor egészségi okokra való tekintettel nem tartja meg mára hirdetett szeminariumi előadását. A szeminarium legközelebbi és egyben utolsó előadása: hétfőn este fél 9 órakor lesz a neológ iskolában, amikor Silberbusch professzor: „A cionista ideológia fejlődése, asszimiláció és cionizmus” címmel fog előadást tartani.

A kolozsvári Zsidó Jogász Egyesület f. hó 13-án tartotta meg az évi tisztújító közgyűlést. Elnökké, egy héttagu titkarkar élén Fodor Sándor László lett megválasztva. A fiatal erőkből álló új vezetőség már is megkezdte reorganizációs munkálatait és ezután felkéri ugy Clujban mint vidéken tartózkodó jogászokat, hogy munkájában a legmesszebbmenően támogassák az Egyesületet. Információkkal a titkárság szolgál Cluj, Calea Dorobantilor 11. A vezetőség.

Silberbusch prof. és dr. Gelber előadása a Diákmenzán. Tegnap este nívós előadó-est volt a kolozsvári zsidó Diákmenza olvasótermében, melynek keretében a Keren Hajjeszoddelegáció két illusztris tagja tartott előadást. Az össze-jövetelt Fényes László nyitotta meg, aki a zsidó diákság nevében üdvözölte az előadókat, majd Rosenberg Oszkár a Diákmenza nevében tartott hébernyelvű üdvözlő beszédet. Ezután Silberbusch professzor tartotta meg nagyszabású előadását a zsidó nép világhelyzetéről és annak a zsidó diákságra vonatkozó következményeiről. Dr. N. M. Gelber a zsidó diákiélet történelmi fejlődését vizsgálta fel és rámutatott a zsidó diákságnak népközel szembeni kötelezettségére.

A londoni Sleszerelési

canterbury érsek s sege esetén Német

London, december 16. A esegyházban ünnepi iste leszerelési világkonferen melyen a kormány tagy gyházi főméltóságok is anterburyi érsek prediká zottatta, hogy a világ a szereződések ellenére lázas k. Napota kétféle fo adászási célokra s Anglia 00 fontot áldoz fegyverke

A vilákrizis Francia

Párizs, december 16. M felhatalmazott francia t iacok bizonytalansága m an tartózkodik külföldi e magában az országban ebb a tőkéseket iparvá erekedelmi tranzakciók ara rábírn. Ennek az etkezmenye, hogy a hev észe a teletspekulációra, pítési spekulációra vetet any évvel ezelőtt kezdőd hozgalm, hisz Párizs v zottabb tempóban foly

Lloyd G ikke a vilá

világtermelés és a sabb

Bécs, december 16. A Presse Lloyd George v iszerelnök tollából érde zöl, amelyben a világh jelenlegi gazdasági vál glalja. A cikkben a v elnök nemzetközi konfé rvasát követeli, amelyn a kell azokkal a súlyos ézügyi problémákkal, mberiséget foglalkoztatj edezetek jobb nemzetk a van szükség. Az utó gyves államok által életb szigorító intézkedések, mport szabad lebonyolí mehezítése mindenütt n s bizonytalanságot ered

Az osztrák közel

Bécs, december 16. B ar a nemzeti tanács ke erjesztette a szanalási atokat és a három új C rvenyt. A javaslatok osszu beszédben indoko amenti körökben azt v ancellár a bizalmi kérd re azonban nem gerült Buresch utalt arra, h javaslatokat a szüksé kormány tudatában van nolságának.

A bankjegyforgalom az a kormány semmie ul hozzá és az egyetlen lobb takarékosági ren tja, ha ezek a rendszá part igen súlyos áldozt nek is a lakosságtól. A s a parlamentnek rend ok a költségvetést. Cs etben szünik meg a t és csak az esetben ka lobb kölcsönt akár a b ilföldön. Ez a feladat

Gyári Arankból enedmény

A londoni Szent Pál székesegyházban leszerelési világkonferencia sikeréért imádkoztak

Canterbury érsek szerint a leszerelési konferencia sikertelensége esetén Németország kilép a Népszövetségből s szintén megkezdí a fegyverkezést

London, december 16. A Szent Pál székesegyházban ünnepi istentisztelet volt a leszerelési világkonferencia sikeréért. A konferencia résztvevői között a kormány tagjai s az összes angol főméltóságok is megjelentek. A canterburyi érsek prédikációjában hangsúlyozta, hogy a világ a háborút kizáró megállapodások ellenére lázasan fegyverkezésre készül. Naponta kétféle fontot adnak ki a londoni piacra s Anglia is percenkint fontot áldoz fegyverkezésre. A fegy-

verkezés veszélyezteti a világbékét. A konferencia sikertelensége még inkább ki fogja mélyíteni a nemzetek közötti ellentéteket. A háboruban vesztesek nem hajlandók egyoldaluan lefegyverzett állapotban maradni. A világleszerelés eredménytelensége esetén Németország kilépne a Népszövetségből, megkezdendé szintén a fegyverkezést s ez biztosan újabb háboru magvát vetné el.

A világgazdasági krízis egyik mellékhatásaként Franciaországban fellendült az építkezés

Párizs, december 16. Mint ismeretes, felhatalmazott francia tőke a külföldi tőkék bizonytalansága miatt egyre jobban tartózkodik külföldi kihelyezésektől. Ez magában az országban is egyre nehezebb a tőkéseket iparvállalatok vagy kereskedelmi tranzakciók finanszírozására rábírní. Ennek az állapotnak következménye, hogy a heverő tőkék egyre inkább a telekspekulációra, illetve házteljesi spekulációra vetette magát. Négy évvel ezelőtt kezdődött már ez a folyamat, hisz Párizs város egyre gyorsabb tempóban folytatja a város-

rendezés munkáját és ezzel kapcsolatban rengeteg házat bontanak le magában a városban is, de főképp a „barikádok” környékén, ahol a városfalak lebontásával igen megélnékül a telekspekuláció s az építkezés.

Dacára a nagy építkezési lendületnek, szakértők szerint még legalább 900 ezer lakásra van szükség Párizsban. Ez a rohamos lakásépítés különösen egy- és kétszobás lakásokra vonatkozik, mert a gazdasági krízis folytán sok nagy lakás eddigi tulajdonosa redukálja igényeit és 4-5 szobából 2 szobás lakásba költözik.

Lloyd George feltűnést keltő nyilatkozata a világgazdasági helyzetéről

A világgazdasági helyzet és az árucseré helyreállítása mindennél fontosabb — írja a volt angol miniszterelnök

Bécs, december 16. A Neue Fre Presse Lloyd George volt angol miniszterelnök tollából érdekes cikket közöl, amelyben a világhírű államférfi a jelenlegi gazdasági válság problémáit tárgyalja. A cikkben a volt miniszterelnök nemzetközi konferencia összehívását követeli, amelynek foglalkozni kell azokkal a súlyos gazdasági és pénzügyi problémákkal, amelyek az árucserét foglalkoztatják. Az arany elosztásának jobb nemzetközi elosztása van szükség. Az utóbbi időben az államok által életbe léptetett devizaparancsok intézkedések, valamint az árucseré szabályozásának megújítása mindenütt nyugtalanságot kelt a világgazdaságban és bizonytalanságot eredményezett és

természetesen hozzájárult a gazdasági krízis és munkanélküliség elmélyítéséhez.

— A világgazdaság — írja Lloyd George — jelenleg olyan állapotban van, amikor minden pillanatban bekövetkezhetik a katasztrófa. Ha az adós államoknak nem adják meg a lehetőséget, hogy kereskedelmük felszabaduljon, nem rendezhetik az államadósságokat, de a magánadósok sem lesznek képesek kötelezettségeiknek eleget tenni. A világgazdasági és árucseré helyreállítására vonatkozó megállapodás még fontosabb, mint az arany elosztás és valutarendezés céljából összehívandó nemzetközi konferencia.

Ausztrák kormány minden eszközzel elkerüli az inflációt

Bécs, december 16. Buresch kancellár a nemzeti tanács keddi ülésén beszámolt a kormány által elfogadott törvényjavaslatokról és a három új Credit-Anstalt-törvényről. A javaslatokat a kancellár beszédében indokolta meg. Parlament körében azt várták, hogy a kancellár a bizalmi kérdést is felveti, de azonban nem került sor. Buresch utalt arra, hogy ezeket az új javaslatokat a szükség diktálja. A kormány tudatában van a helyzet komolyságának.

egyesült erővel kell megoldani. Mutassuk meg, hogy rendbe tudjuk hozni saját erőnkkel is gazdasági életünket s akkor a külföld sem tagadja meg segítségét.

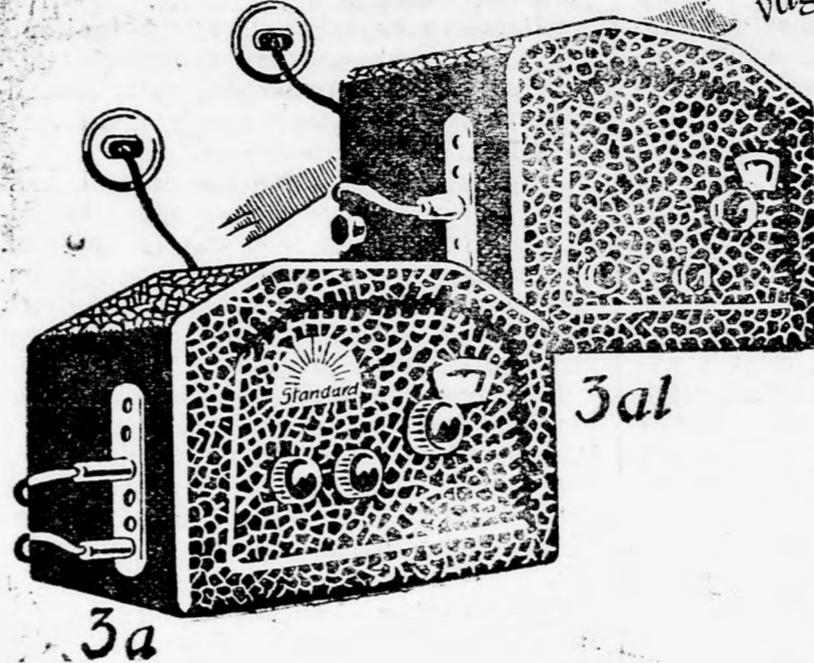
A Ház ezután úgy határozott, hogy a költségvetési vita befejezése után napirendre tűzi a kancellár beszédét.

A Credit-Anstalt helyiségében egyebeként viharos tüntetéseket rendeztek kedden a tisztviselők, akiknek körében a kormány részéről bejelentett személyzetcsökkentési és fizetésleszállítási intézkedések miatt nagy izgalom keletkezett.

A tisztviselők berontottak az igazgatóság ülésterembe, ahol az igazgatók éppen ülést tartottak s tiltakoztak az ellenük irányuló jogfosztás, nevezetesen a kollektív szerződés megsértése ellen. Spitzmüller vezérigazgató nyugalomra intette a tisztviselőket s megígérte, hogy panaszukat a kormány elé terjeszti. Végül is a kedélyek megnyugodtak s a tisztviselők ismét folytatták munkájukat.

Standard visszatérít

Lej 2300

vagy Lej 2000

régi elavult rádiójáért, ha becsereíli modern kítűnő Standard-készülékre.
Csereárak: 3a, modern 3+1 lámpás váltóáramu hálózati készülék csak 5000 lej 7000 helyett.
3al legmodernebb 3+1 lámpás váltóáramu hálózati Európavevő 200-2000 m. hullámhosszra csak 5600 lej 7900 helyett.
Felvilágosításért forduljon a legközelebbi jobb szaküzlet-hez.

Standard

Hogyan fogják megoldani a zsidókérdést a német kampóskeresztészek uralomra jutásuk esetén

A zsidókat meg fogják fosztani állampolgársági jogaiktól. Szigorú vizsgálatot fognak megindítani a zsidó vállalatok ellen, amelyek szükség esetén a német néptulajdonába mennek át

Megsemmisítik a vegyesházasságokat és mocsár lecsapolásra fogják kényszeríteni a zsidókat

Berlin, december 16. A németországi szociáldemokrata sajtó élénken kommentálja azt a leleplezést, amellyel nyilvánosságra hozta a nemzeti szocialisták kormányzati programjának azt a részét, amely a németországi zsidókérdés megoldását körvonalazza.

tit állampolgárságukat és mint kivánatlan idegenek kiutasítatnak az országból. Speciális vizsgálati eljárást indítanak meg az összes zsidó kereskedelmi vállalatok ellen, különösen az áruházak, bankok és az iparvállalatok ellen és ezt a legszigorúbb kontroll egyében fogják elvégezni. Ha ezeknél a vállalatoknál „népveszedelmeket” találhatnak, úgy azok átmennek a „német néptulajdonába”. Speciális törvény rendelkezik a „zsidó kulturgyalázat” leküzdéséről. A zsidó színháztulajdonosoktól megvonják a koncessziókat. A sajtóban nem tölthet be zsidó vezető szerepet. Mindazon újságírói igazolványokat, amelyek zsidó kezében vannak meg kell jelölni a fedelükön. Speciális törvény rendelkezik arról, hogy felelősségre vonják mindazon zsidó írókat és újságírókat, akik „jogtalanul” beavatkoznak a német viszonyokba.

A nemzeti szocialisták ugyanis, felkészülve a hatalom átvételére, megszabták a „zsidókérdés megoldásának” módjait. Ezt a programot természetesen nagy titokban tartották, mert attól féltek, hogy annak nyilvánosságra kerülése külpolitikai zavarokat fog előidézni, különösen London és Párizs részéről. A leleplezett programtervezet főbb vonalai az alábbiak:

Németországban lakó zsidóknak nincs polgár-joguk. Egy zsidó sem lehet közhivatalnok. Az összes zsidó állami tisztviselőket azonnal elbocsátják. Zsidó nem tehet tanuvallomást német bíróság előtt és nem lehet népbíró sem. Németország összes zsidói egy külön „jog” alá helyezendők. Rendkívüli adót fognak fizetni és speciális rendszabályoknak lesznek alávetve, amelyek többek között tartózkodási engedélyüket fogják meghatározni. Zsidó nem lehet ügyvéd sem. Ugyancsak megtiltatják a zsidó orvosok gyógykezelését keresztény pácienseken. A rituális vágatást szintén megtiltják. Minden állami támogatást, valamint a „zsidó hitközségek” állami elismertetését megszüntetik. Mindazon zsidók, akik 1914 óta naturalizáltak, elvesz-

A német „népközösség” határozottan fenntartja magának azt a jogot, hogy mindazon „nemkívánatos” zsidókat internálja vagy kiutasítsa, akik hátráltatják a „német népi érdeket”. A keresztény-zsidó vegyesházasságokat érvénytelenítik. Zsidó gyermekek nem látogathatnak német iskolákat és német egyetemeket. A zsidókérdés végleges megoldására: a zsidókat közmunkára és a mocsaras német területek lecsapolási munkájára fogják kényszeríteni.

gyári árunkból 20% kedvezmény csak dec. 31-ig CONFECTION R. T. gyári árakat Cluj, Str. Memora dului 2. Női bundák, kabátok, uccai- és estélyi ruhák nagy választékban!!

HIREK

A miniszterelnök és a volt vasuti vezérigazgató sajtóperét esküdtbírók elé vitták. Bukarestből jelentik: Az ilfovi esküdtbírók tegnap tárgyalta Hanibal Madgearu ellen indított rágalalmazási perét. Madgearu vitatta a törvényszék illetékességét és esküdtbírósgot kért. A törvényszék helyt adott az illetékességi kifogásnak és az ügyet esküdtbírók elé vitatta. — Ugyancsak esküdtbírók elé vitatta Jorga miniszterelnöknek Cernescu író ellen indított sajtóperét is, aki egy brossurát adott ki e címmel: „Ki is a Jorga, a román nép bálványa?” A bíróságban igen élesen támadta a miniszterelnököt, akik különböző vádakkal illették.

— Aki kispengét hord az agyában. New Yorkból jelentik: A csikágói kórház selegyőző orvosok röntgen-sugarakkal megvizsgálták a kórház egyik 59 éves betegét, a Larsent, aki évek óta megmagyarázhatatlan ájulási rohamokban szenvedett s megállapították, hogy egy 2.5 hüvelyk hosszú kispengétörredék nőtt a beteg agyába. — Ugyancsak Larsent 1901-ben egy kocsi baleseténél alkalmával fejszerták a kispengét, hogy tudta volna, hogy a penge eljutott a koponyájába. Az orvosok a kispengét túlságosan veszélyesnek találják és így Larsent élete végéig az agyában hordani a pengét.

REKEDTSEGET szüntet: Anacot. — Mexikóban is egyre rosszabbodnak a munkafeltételek. Genfből jelentik: Mexikóban a munkafeltételek egyre rosszabbodnak s a munkapiac felvevőképessége csökken. A kivándorlás Mexikóba munkakeresés okából nem célravezető.

— Vasuti szerencsétlenség Németországban. Berlinből jelentik: A Königsberg közelében levő Maldeuten állomáson egy tehervonat mozdony beleszaladt az Allenstein felől érkező személyvonatba. A személyvonati mozdony s négy kocsit kisiklyított. A vasuti személyzetből négyen súlyosan, az utasok közül huszan könnyebben megsebesültek.

— Egy Urodonal-kúra megszünteti az idegrángatózást, neuralgiát, migrént, fejfájást, okszidálja a zsiradékot, előmozdítja az emésztést és meggátolja a húgy- és vesebetegséget. Urodonal az összes hasonló gyógyszerek között a legelterjedtebb az egész világon.

— Emelkedett Angliában a munkanélküliek száma. Londonból jelentik: A munkanélküliek száma Angliában december 7-én 2 millió 627 ezer 324 volt, 5297-el több mint egy héttel és 320 ezer 362-el több mint egy évvel ezelőtt.

— Verekedés a zágrábi egyetemen. Belgrádból jelentik: Zágrábban az egyetemen az ifjú Jugoszlávia politikai szervezethez tartozó hallgatók összeverekedtek politikai ellenfeleikkel. A verekedők számos alakot betörték. A rendőrség lépett közbe s több hallgatót letartóztatott.

— Harminc kommunisták itéltek el Berlinben. Berlinből jelentik: A karácsonyi politikai fegyverszünet megsértése miatt gyorított bírói eljárással harminc kommunistát elítéltek 3-3 heti szabadságvesztés büntetésre a szombati berlini kommunistatüntetés miatt.

— Akiknek a szívük működése rendetlen, erőlködés nélkül úgy érhetnek el könnyű emésztést, ha naponta reggel éhgyomorral megisznak egy kis pohár természetes „Ferenc József keserűvizet. Szívszakorvosok megállapították, hogy a Ferenc József víz szívelvszírosodásnál és billentyűhibáknál is enyhén, biztosan és mindig kellelő mértékben hat. A Ferenc József keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszertárakban kapható.

— Öt-ötévi fegyházra ítélték a budapesti Gorró-bankház rablóját. Budapestről jelentik: A Gorró-bankház revolveres rablóját, Tamás Istvánt és Schifter Mihályt a bíróság rablás büntetésében bűnösöknek mondotta ki s ezért a vádlottakat öt-ötévi fegyházbüntetéssel sújtotta.

— A ludwigshafeni bíróság megkezdte a Farbenindustrie kárára elkövetett ipari kémkedés főtárgyalását. Berlinből jelentik: Ludwighshafenben a bíróság megkezdte az I. G. Farbenindustrie kárára elkövetett ipari kémkedés hét tettes bűnösének főtárgyalását. A vádlottak a vádvari titkokat eladták a szovjetnek.

Végetért a nagyszebeni diákkongresszus

A kolozsvári rendőrkvésztura hivatalos nyilatkozatot tett közzé, mely szerint a kongresszus a legnagyobb rendben és fegyelemben zajlott le. A belügyminisztérium nem engedélyezte a kongresszus egynapi meghosszabbítását

Cluj-Kolozsvár, december 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyszebeni román diákkongresszus befejezést nyert s az ország különböző részeiből a kongresszuson megjelent diákok elutaztak Nagy szebenből. A diákkongresszussal kapcsolatban Hatieganu Simon kolozsvári rendőrkvésztör magához kérte az Uj Kelet munkatársát és előtte a következő hivatalos nyilatkozatot tette:

— Medrea kerületi rendőrségi vezérinspektor ur utasítására, hivatalos uton közlöm, hogy a nagyszebeni diákkongresszus, melyet december 13-á és 16-á között Nagyszebenben tartottak meg, a legnagyobb rendben zajlott le. Minden ezzel ellenkező állítás a valóságnak meg nem felelő és rosszindulatú híresztelés.

A kongresszus utolsó tárgyalásai Sibiu-Nagyszeben, december 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A diákkongresszus utolsó napján még néhány előadás hangzott el, melyek a diákok jóléti intézményeire vonatkoztak. A vita rendkívül élénkkel változott, amikor a diákszövetség külföldi kapcsolatai kerültek szóba. Radu Ionescu előadó a magyar határrevíziós propagandáról beszélt, mely ma már nem csak a kormánykörök, de a magyar diákszövetség hivatalos politikája is. Javasolja, hogy a határrevíziós propagandára vonatkozó határozati javaslatot a diákszövetség a diákszervezetek kisantantjához eljuttassa.

Stelescu előadó kifogásolja az előtte szólónak Jugoszláviára vonatkozó dicséret jelzőit. Jugoszlávia a maga jól felfogott érdekében követ románbarát politikát, ugyanakkor azonban a bánáti románoknak nem adja meg az állampolgársági jogokat.

Rendre intik a diákokat Costache, Csernovitz éles beszédben megpirongatja a diákoknak egy részét,

ARTIN hashajtó enyhén de biztosan hat.

— Lopásért letartóztatták, de szabadláb rahelyezték Căldăraru volt operaénekest. Căldăraru Petre, a kolozsvári Opera egykori baritonistája két év óta él újra Kolozsváron. A rendkívül tehetséges és egykor népszerű énekes karrierjét teljesen kettétörte az a botrány, amely évekkal ezelőtt személye körül kipattant és melynek következtében a legnagyobb titokban szigorú vizsgálat folyt le az egyik kolozsvári leánygimnáziumban. Căldăraru akkor menesztették állásából. Az Opera igazgatósága azóta sem volt hajlandó szerződést kötni Căldăraruval. Az énekes munkanélküliségének éveit teljesen lerongyolódott. Tegnapi aztán feltűnt feljelentés érkezett Căldăraru ellen a kolozsvári rendőrséghez. A feljelentést Varga Valér Pata ucca 110. szám alatti lakos tette meg ellene, azzal, hogy Căldăraru, aki szobát bérel

akik olyan cselekedetekre ragadják magukat, mint Szebenben, ahol a patriarchális város lakosságát háborgatták. Voltak egyes diákok, akik kávéházakban, cukrászdákban fogyasztottak és nem fizettek. Ezek az urak, akik diákoknak tartják magukat, nem ülhetnek le komolyan zöld asztalhoz, ahol a diákság problémáit tárgyalják meg. Ilyen körülmények között a diákságnak nehezen lehet erkölcsi alapja, ahhoz, hogy nagyfontosságú külpolitikai kérdésekben hallassa szavát. A diákságnak méltóságos viselkedéssel kell bebonyosítania, hogy joga van komoly kérdésekkel foglalkoznia. (Hivatalos helyről arról informálnak bennünket, hogy ez a felszólalás nem vonatkozott a kolozsvári diákokra, akik mindvégig higgadtan viselkedtek.)

A szónokot lelkesen megtapsolták. A határrevíziós propaganda kérdésében Imbrescu delegátus szólalt még fel, aki hangsúlyozta, hogy bár a hitlerista delegációval szemben teljes rokonszenvvel viselkedik, meg kell állapítania, hogy Hitler programjába vette a trianoni és saint-germaini békeszerződések revízióját és ez irányban a kongresszusnak határozatot kell elfogadnia. Popescu Botosani delegátus javasolja, hogy a külügyminisztérium kezdjen tárgyalásokat a német delegációval.

A diákkongresszusnak a belügyminisztériumhoz intézett ama kérését, hogy a kongresszust egy nappal meghosszabbítsák, a belügyminiszter nem honorálta. A kongresszus ezért véget ért és a kongresszisták elutaztak Nagyszebenből. Tegnapi este Szebenben kialudtak a villanyok, ami a lakosság körében pánikot idézett elő. Végül kiderült, hogy csak egyszeri áramzavarról van szó. A delegátusok a csütörtökre virradó éjjel érkeztek vissza városaikba.

tőle, 3500 lejt lopott el lakásából. Ugyanakkor a Bucoveanu-étterem tulajdonosa is feljelentette Căldăraruval azzal, hogy az énekes állítólag három üveg pezsgőt lopott el üzletéből. A rendőrségre azonnal elővezették a megtévedt operaénekest, aki már az első kihallgatásán azonnal beismerte a terhére rótt bűncselekményeket. Căldăraru átértette az ügyészséghez, ahol azonnal megindult ügyében a nyomozás. Közben az ügyészségen úgy Varga, mint Bucoveanu visszavonták a baritonista ellen tett feljelentést és így Căldăraru az ügyészség szabadlábra is helyezte. Jelentő Căldăraru helyzetére, hogy a nem is olyan régen még népszerű és közkedvelt operaénekes most jazz-zene mellett az egyik kolozsvári kávéházban énekel.

— A dohánynagytorzsdék bérleti szerződése precíz magyar fordításban kapható dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Str. Memorandului 24. Ára 100 lej.

6 könyv csodacsomag LEPAGE-nál

Minden csomag 98 Lei

Lányoknak	3-7 évesnek	Fiúknak
1. 1 verses képeskönyv, 2 mosható vászon képeskönyv, 1 mesés könyv, 1 illiputi palatábla, összesen 5 drb. 98 lej.	4. 1 nagy verses képeskönyv, 1 kisebb képeskönyv, 1 Andersen, Grimm mesés könyv, 1 gyorsrajzoló könyv, 1 tréfás fém állatka, összesen 5 drb. 98 lej.	
	7-10 évesnek	
	5. 1 nagy könyv a huncut kilyökről, 1 Marryat: A brémai kormányos, 1 Sobol: Az igazi játék, 1 fém Micki Maus, összesen 4 drb. 98 lej.	
	10-12 évesnek	
3. 1 nagy Csöppike könyv, 1 Kis Kató regénye, 1 Kandi Klára kalandjai, 1 regénye, 1 Kandi Klára kalandjai, 1 Benedek: Kisbaconi tört., 1 csontkönyvjelző, összesen 5 drb. 98 lej.	6. Bob a milliomos, 1 Feuillet: Egy szegény ifjú története, 1 Setons: A fekete mén, 1 csinos beosztó fonalzó, összesen 4 drb. 98 lej.	
- Vidékre utárvétellel, vagy előfizetve portómentesen. Nem tetszőt becsérél Lepage Kolozsvár. Kérjen jégvécét Lepage-tól.

NAPRÓL NAPRA

A skandináv félszigeten hatalmas hóviharak dühöngenek. Finnországgal és Németországgal a távirősszekötötés szünetel. A vasuti forgalomban másfél méter magasan behavazott pályákon szintén komoly zavarok állottak be.

A Szent Péter templomban hangereó sitóket és mikrofont szereltek fel s ezen tul minden vasárnap délelőtt a vatikáni rádióállomás útján közvetíteni fogják a székesegyházból a pápai misét.

A német rádió vezetősége megegyezést létesített az amerikai Broadcasting társasággal Ennek eredményeként hetenként egyszer pénteken Washingtonból Németországnak szánt közvetítés lesz esti hét órai kezdettel e címen: Miről beszélnek Amerikában? A rádióeladást a Wolff távirati iroda washingtoni szerkesztője tartja.

Az Egyesült Államok területén 12 millió 560 ezer rádiókészülék áll üzemben a rádióhallgatók lakásain.

Billingsgate londoni halpiac közelében folytatott ásatások alkalmával nagymennyiségű osztrigakagylót találtak. A leletet archeológusok megállapításai szerint a régi római telepítvény lakosai ásták el. Kétségtelen, hogy kétezer évvel ezelőtt is már emberi táplálék volt az osztriga.

Karl Heinz Martin berlini színigazgatót egy gépkocsi elütötte s több méterten magával hurcolta. A színigazgató agyrázkódást szenvedett.

Prágában megnyílt a jazz-zeneművészeti főiskola, amely első a kontinensen.

— A rendőrség feloszlatta a bécsi munkanélküliek kongresszusát. Bécsből jelentik: A tulnyóman kommunisták által látogatott munkanélküli kongresszust a rendőrség feloszlatta.

ÖREGNEK és fiatalnak reggelire: Ovomaltine.

— A Pillangó. (Operettbemutató a Magyar Színházban). Végre egy jó, izléses operett! A Pillangó, ha természetesen nem is kivétel ama általános szabály alól, hogy operettnek a Szívek harca című regénysorozat nivóján kell mozognia, mégis a „műfaj” keretén belül a legjobbat, legélvezetesebbet nyújtja. Fordulatos, kellemes, itt-ott az olcsó humor és vicc legjobb tradícióit eleveníti fel. Egy-két figurája emberi melegséggel van megrajzolva, így a Kurländer alakja is. Meséje az a bizonyos százezeregyedik mese: Jancsi végül is megkapja érzelme- és bájdus Juliskáját. Am közben jó táncszámok, izlésesen esengő és kellemes ismerősként viszont-hallott muzsika feledtetik velünk a halálos bizonyossággal bekövetkező happy end unalmát. És ez a sok kinos, kényeszeredett, bornirt operett után, melyeknek mindegyikét világlágerként hirdették be, valóban üdítően hatott. A közönség kitűnő szimátára vall, hogy ezuttal szép számban jelent meg a színházban és jól is mulatott. Az előadás fővárosi nivója csak fokozta az operett eredendő erényeit. Neményi Lili dicséretére kár volna feleleveníteni az ő kvalitásait érzékeltetni alig tudó, el-koptatott jelzőket. Ez a színész olyan érték, amit a mai korrupt és művészietlen budapesti színházi világban nem is értékelhettek kellően. Minden szava, mozdulata külön élményt jelentett. De élményt jelentett Selmecey Mihály Kurländer bacsija is. Ez a nagyon talentumos és nagyon kevésbé figyelemreméltott színész ebből az operettfigurából csaknem drámai alakot alakított. Szeretnők több részletben szerepben látni. Putnik Bálint izléses, jól mozgó és éneklő színész. Tompa Béla aranyos humora, gamines közvetlensége tegnap sem tévesztette el hatását. Miklóssy Margit is sok derűt árasztott maga körül. Indra Manvinak szép alakja van, de beszélni nem tud. És semmiestre sem nyújtja egy bakfis illúzióját. Ihász Aladár egy öreg „kezelvő” elég szimpá tikusan ábrázolt. Nagy sikert érték el rutinos, temperamentumos táncokkal He-gyessv Ica és Sándor Béla. Eniződszerp-lésükkel Leővey, Réthely járultak hozzá a sikerhez. (s.)

UJ KELET *Legújabb hírek*

A japán mikádó udvarába pojácának szánja Lupu Cuzát

A kamarában ma ismét Cuza töltötte ki a napirendet

A pártvezérek költségkímélés szempontjából a genfi követség ellen szónokoltak, de a kamara változatlanul megszavazta a költségvetést

Bucuresti-Bukarest, december 16. A kamara délutáni ülésén egyéni kezdeményezésekből törvényjavaslatot terjesztettek elő az egészségügyi bélyeg bevezetéséről, amelynek jövedelméből ingyen gyógyszereket fognak kiosztani a lakosság között. Lupu dr. interjénál a Bulgáriába eszközleendő szállítások ügyében. Szükségesnek tartja, hogy Románia szerezzék meg a maga számára a sógyedárusítási monopóliumot a szomszéd állam területén.

Kinek kért kártérítést Cuza

Cuza tiltakozik Calinescu volt államtitkárnak ellene intézett támadása miatt. Calinescu azt állította — méltatlankodik Cuza —, hogy én zsidó részére száz ezer lej kártérítést követeltem annak autójáért, amelyet a tüntető diákok romboltak össze. Az eset a valóságban úgy történt, hogy a romani választások idején Targu-Frumosban a zsidók támadták meg őt és kíséretét és egy Winkelbauer jó keresztény autóját törték össze a zsidók. Ezért kérte a kártérítést.

Max Diamant: Előbb a zsidókat verték meg Targu-Frumosban maguk.

Trifu cuzista: Nem igaz. A nemzeti pársztpárt felé fordulva mondja: Az önk prefektusa szervezte meg a zsidókat ellenünk.

Mirto élénken tiltakozik.

Zsidó nőkkel járt választási körútra Cuza?

Calinescu: Csodálkozom, hogy Cuza urak 24 óra kellett a válaszára. Engem nem érdekel, hogy Winkelbauer zsidó-e avagy nem, de megállapítom, hogy Cuza elméletei és cselekedetei nincsenek és nem is voltak összhangban. 1926-ban az averescanus parlamentben szemére vettem Cuza-nak, hogy zsidókkal járt választási körúton, amire a professor ur azt válaszolta, hogy az illetők nem zsidók voltak, hanem zsidó nők, ami egészen más. Ezt a képviselőházi ülésekről felvett jegyzőkönyvvel tudom bizonyítani. (Óriási derűtség.)

Robu cuzista: Calinescu ön ismeretes románellenes magatartásáról. Amikor Argestiben Popescu diákok megölték, hozzátartozói nem kaptak semmilyen kártérítést, míg a Bukarestben bántalmazott Schwartz zsidó rokonai háromszázezer lejt kaptak.

Lupu támadja Cuzát a Népszövetséget gyalázó beszéde miatt

Napirenden a külügyminisztérium költségvetése szerepelt. Az első szónok Lupu, aki tiltakozik az ellen, hogy a házasbályokat nem tartják be. Cuza keddi beszédeben egyáltalában nem szólt hozzá a tárgyhoz és általánosságban támadta az ország külpolitikáját. Türetlen dolgokat mondott, amelyek az országot kompromittálják a külföld előtt. Kéri az elnököt, hogy hasonló esetben a szónoktól vonja meg a szót. Felhasználja az alkalmat, hogy a kamarából küldje az ország teljes elismerését a genfi követséghez annak eredményes munkájáért. Hálával és megelégedéssel állapítja meg, hogy Románia volt az első állam, amelynek népszövetségi delegátusát egymásután két ízben választották meg a Népszövetség elnökévé. Mindezek mellett is sokalja a külügyminisztérium költségvetését. Az országnak elsősorban jó gazdasági képviselőre van mindenütt szüksége. Illuzió

Dec. 18-én Dec. 19-én

Gyilkos karácsonyi száma

320 oldal

20 lei

az, hogy gazdag ország vagyunk. A magas diplomácia kora elmúlt, ma kereskedőkre van szükség.

Cuza: Tokió nagyon fontos hely és ott gyenge a képviselőtlünk.

Lupu: Oda kiküldjük magát. Jó messze van és a mikádó udvarában is elfér egy jó pojáca.

Felszólalások a genfi követség ellen

Petrovici kormánypárti képviselő azt fejtegeti, hogy az ő véleménye szerint is meg kell szüntetni a genfi követséget, hangsúlyozza azonban, hogy szempontjal egészen mások, mint a Cuzáé. Cuza a Népszövetséget feleslegesnek tartja és ezért akarja a szövetség megszüntetését, szerinte pedig a kormány ugy is küld ki a négy népszövetségi szekcióhoz speciális delegációt és így az állandó delegáció felesleges.

Stoianovicu kormánypárti szerint egyes követségi tisztviselőket nagyon gyengén fizetnek és ezek nem reprezentálhatják kellőképpen az ország érdekeit.

Gheorghe Bratianu szintén a genfi követség megszüntetését kívánja, egyszerűen takarékosági szempontból. Kétségtelen, hogy a Népszövetség Románia és

a világébe érdekeit szolgálja, a speciális kiküldéseket azonban elegendőnek tartja. Ghica külügyminiszter válaszolt a felszólalásokra. Kéri a kamarát, hogy szavazzák meg a genfi követség fenntartásához szükséges összegeket. Sokkal kisebb államoknak, mint amilyen Románia állandó képviselőtűk van Genfben. Romániának az optánsper és Magyarország intenzív propagandája miatt különleges helyzete is volt és van és különben a speciális kiküldetések többé kerülnek, mint az állandó követség.

A kamara ezután elvetette Cuza és Pamfil Seicaru módosító javaslatát és 130 szavazattal 11 ellenében megszavazta a külügyminisztérium költségvetését, majd megkezdte a közlekedésügyi minisztérium büdzséjének vitáját.

A külügyminisztériumi költségvetés letárgyalása után Lucian dr. szociáldemokrata képviselő a közlekedésügyi miniszterhez intézett interpellációt. Tudomására hozta, hogy több vasuti műhelyben leállították a munkát és más vasuti műhelyekben is munkabeszünetéseket terveznek. Tiltakozik a munkanélküliség számának ilyen újabb emelése ellen, már csak azért is, mert magának a vasutnak üzeme is kárt szenved.

A kormány monopólizálni akarja a képeslevelezőlapokat is

Bucuresti-Bukarest, december 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány újabb monopóliztervezet talált ki, amely egy egészen fantasztikus ötlettel akarja felfrisíteni az állam jövedelmi forrásait. A közoktatásügyi minisztériumban dolgoznak a terven és így nem nehéz kitalálni, hogy a leleményes ötlet Iorga miniszterelnöktől ered. A közoktatásügyi minisztérium-

ban ugyanis tervezet akarnak kidolgozni, amelynek célja az, hogy a képeslevelezőlapokat a rendes levelezőlapok mintájára monopolizálják. Eszerint a képes levelezőlapokat az állam készítene el és hozná forgalomba. A javaslat mindenesetre jó arra, hogy az állam jövedelmeit jelentéktelenül fokozza, addig egész sereg ember egzisztenciáját vegye el.

21 lejről 9 lejre szállítják le a cukor behozatali vámját — háromhavi próbaidőre

Bucuresti-Bukarest, december 16. A kamara ipar és kereskedelemügyi bizottsága kérdést intézett Vasilescu Carpen ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez aziránt, hogy mi az álláspontja a cukor behozatali tarifájának lecsökkentésére ügyében. A miniszter kijelentette, hogy a minisztertanács kedden foglalkozott ezzel a kérdéssel és elhatározta, hogy három hónapra a cukor behozatali tarifáját 21 lejről 9 lejre szállítja le.

Fasiszta internacionálét akar alapítani az angol radikális munkáspárt egykori vezére

Hitlerhez és Mussolinihez készül Mosley a hajdani munkásvezér és iparmagnás

London, december 16. Az angol politikai életnek inkább pikánszú, mint sem komoly jelentőségű szenzációja van. Mint az angol lapok jelentik, Sir Oswald Mosley, a független munkáspárt szélsőradikális szárnyának egykori vezére, akit nemrég a munkáspárt kizárt kebeléből, a napokban Rómába készül utazni. A hajdani szélsőbaloldali vezér Mussolinivel akar találkozni Rómában, azzal a Mussolinivel tehát, aki hajdan az olasz munkásmozgalomban képviselte a szélsőbal-

dali, türelmetlen radikalizmus irányzatát. Mosleyt Mussolini kihallgatáson fogja fogadni.

A hajdani munkásvezér, aki egyébként Anglia leggazdagabb iparmagnása, Rómából való visszatérése közben Münchenben is ki fog szállani és hír szerint itt Hitlerrel is keresni fogja az érintkezést. Mosley hír szerint azért utazik Rómába és Münchenbe, mert tanulmányozni akarja az ottani fasiszta szervezeteket és ezeknek alapján Angliában is meg akarja terem-

teni a fasiszta mozgalmat. Ennek érdekében Mosley szoros kapcsolatokat akar létrehozni az európai államok fasisztái között s hír szerint a fasiszta internacionálé megteremtésére készül.

A bukaresti Zsidó Párt Stern Adolf emlékünnepele

Bucuresti-Bukarest, december 16. Kedden este a zsidópárt bukaresti helyiségében Stern Adolf emlékünnepelet tartottak, amelyen a bukaresti zsidóság nagy számmal vett részt. Mar Diamant képviselő szólt fel és méltatta Stern Adolf érdemeit. Singer dr. a zsidó parlamenti csoport aktivitásáról számolt be és rámutatott azokra a nagy nehézségekre, amelyekkel a fasiszta-antiszemita színezetű parlamentben a zsidó képviselőknek meg kell küzdeniök.

Titulescut a Mandzsuriaiba küldött bizottságba delegálta a Népszövetség

Bucuresti-Bukarest, december 16. Titulescut meghívták abba a bizottságba, amely a japán-kinai konfliktus megvizsgálására a helyszínre utazik. Titulescu arra kérte Briand-t, mint a népszövetségi tanács elnökét, hogy csak lehetséges tekintsen el az ő személyétől, mert a közeli hónapokban számos konferencián kell képviselnie hazáját.

Argetoianu Rómába utazik, ahol Mussolinivel fog tárgyalni

Bucuresti-Bukarest, december 16. Argetoianu pénzügyminiszter rövid idő múlva külföldre utazik. Első útja Rómába vezet, ahol Mussolinivel fog tárgyalásokat folytatni. Innen Párizsba megy, ahol a pénzügyi és politikai élet tényezőivel tárgyal, majd visszafelé utaztatban Berlint is érinteni fogja.

Lengyelország nem lép be a Kiszantantba

Varsó, december 16. Szinte szabályszerű időközökben felvetődik az a kombináció, hogy Lengyelország, úgy is mint a francia politika keleti előőrsé, úgy is, mint a kiszantant érdekköréhez legközelebb álló kelet-európai állam, záros határidőn belül belép a kiszantantba. Ez a kombináció pár nappal ezelőtt a világsajtóban ismét komoly formában vetődött fel és lengyel politikai körökben óriási konsternációt keltett.

A kormánykörökhöz közelálló Gazeta Polska most hosszabb cikket ír a világsajtóban újra felvetődött kombinációról s kategorikusan cáfolja, hogy Lengyelország be akarna lépni a kiszantantba.

Szomorú, vagy vig leszel az idei angyal?

Ha Lepagetól csodacsomagot rendel, akkor vig. Van öt féle. Egyik változatosabb, mint a másik. Például: Kisgyermeknek: 1 képes verseskönyv, kemény lapokkal, 6 iv fényes színes papírr, 1 sorozat preselt kép, 1 gyönyörű varázskönyv, 1 Staedtler író, 1 Speck radír, 1 notes, összesen 12 darab 48 lej. Küldje be bélyegben és Lepage Kolozsvár portómentesen küldi. Nem tetszöt cserél. Kérje a többi csomagok és az olcsó, szép, karácsonyi könyvek jegyzékét.

Az a postai plátte in num rar No. 224716-929.

da Baron L. Pop (vol Telefon: 9-77. Eöfíz vonta 110, negyedév 600, egészévre 1200 havont 1, negyedév egészévre 10 dollár értékű valuta. Hirdet szerint. Az „UJ KELET” búság zsidóság egy Cikkeink utánnyomas rás megjelölésével e

Splikk konjunkti

Egész rendes dologna adóreform, amit Argeto niszter készítet el.

Csak ne volna olyan lékize az egésznek. A r kalatos pontja lerántja jótékony titkosságát, ki kinek-kinek az adóvá hatalmaz minden polg megfellebbezze polgárt mását.

Egyszóval a pénzügym az egész országot spi ciánsnak.

Mindig akad egész ha nek nagyon tetszik az H. Hogy ma olyan sok em lánsg kényerét annak i az állampolgári listák o dog-boldogtalan megfelle Csak egyetlen ellens kinek és már is veheti dusterisznyát. Ugy megn az adóval.

Eddig mindössze vagy hajtó jutott a szerencse a kormány most mindegr fogja szabadítani az

Az őrlálló Gömb

A magyar parlament volt ma Gömbös Gyula honvédelmi miniszternek képviselői rásütötték, h adóján ő volt a leghang márs amikor a forrad egyszere a leghangosa márrá változott át. A h ter fennen hangoztatta, mindenféle pucstól m de ugyanakkor rábizon összes puccsátakat ő tá desükről hónapokkal az öngyikossá lett Schi nokot egyenesen kihallg puccsista készülődések

Kétségtelen, hogy ez mok nem jelentették a nyörűséget a honvédelm mára, akinek nevét a k teken keresztül úgy ena magyarországi puccst zérét. Azon sem lehet o amikor az éles támadáso honvédelmi miniszter cáfolni az ellenzék áll tette, hogy órea szükség nak, melynek sötét éjsz el őrtállók nélkül. Hel tudja, hogy mi következi Szép szavak, önérzetes genkivül. Nincs szebb sötét éjszakában őrtál olyan időkben, amikor forog. Am feltesszük a van dívatban, hogy a éjszakai nyugalmat ve táján álljanak őrt? H az, hogy a rend legfőbb feladata, hogy egy o minden őrtamadástól őrtamadókkal áll őszel egyan lehetséges az, hog niszter tud arról, misz hatalmát is konspirálók megsem tesz semmit e k

Fogas kérdések, ameli országi ellenzék is felt egyar hadügyminiszterne a hadügyminiszter elfe Nem választott, ellenben hogy az országnak szí olyan őrtállókra, mint ő szági parlamenti ellenz ban az ország ebben v ezen más véleményen v az ellenzéknek van igaz Gömbös Gyulának.

Argetoianu harm

Argetoianu intett eg elnöke hamar berekeszte. Hiába Argetoianu kez bolikus jelentősége var már európai botrány let